

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
ім. Степана Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК11

ОСНОВИ ПЕРСПЕКТИВИ

спеціальність А4 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

галузі знань А Освіта

Художньо-педагогічний факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **ОСНОВИ ПЕРСПЕКТИВИ** для здобувачів вищої освіти за спеціальністю / освітньою програмою А4 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Мова навчання українська.

Розробники: Крайлюк Л.В., к. мист. н., доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від 25 вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЮК

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету

Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

Олена ВЛАСЮК

© Крайлюк Л.В., 2025 рік

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Обов'язкова	
Модулів –	Спеціальність А4 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки	
Змістових модулів –		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній рівень: бакалавр	10 год.	год.
		Лабораторні	
		20 год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
		Вид контролю:	
		іспит – 1 семестр	іспит – 1 семестр
<p>Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше): геометрія, креслення.</p>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Перспектива» є обов'язковою складовою освітньої програми і сприяє оволодінню програмних результатів навчання:

ПРН 7. Знання художніх, технічних та технологічних особливостей роботи в матеріалі (живопис, рисунок, пластика, декоративно-прикладне мистецтво), уміння їх використовувати в освітньому процесі і самостійній творчій діяльності.

ПРН 14. Уміння застосовувати методику пошуку художньої ідеї, володіння образотворчою грамотою, прийомами використання матеріалів, технік і технологій з метою самостійного фахового сприйняття, аналізу та створення мистецького твору.

Компетентності, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, включають загальні:

ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

та фахові:

ФК 6. Здатність до оволодіння методикою пошуку художньої ідеї, образотворчою грамотою, прийомів використання матеріалів, технік і технологій з метою самостійного фахового сприйняття, аналізу та створення мистецького твору.

ФК 7. Здатність до оволодіння фаховим понятійно-категоріальним тезаурусом, розуміння предмету і завдань художньої творчості в контексті сучасної культури.

ФК 9. Здатність до практичної художньої діяльності в галузі образотворчого та декоративного мистецтва.

Мета – розуміння системи класичних і сучасних принципів побудови тривимірного зображення.

Завдання – оволодіння методологічними принципами здійснення тривимірних зображень.

3. Очікувані результати навчання (базуються на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, та деталізуються)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: методику здійснення перспективних зображень тривимірних об'єктів на площині.

вміти: обирати і застосовувати інструментарій та методи для здійснення зображень тривимірних об'єктів, найдоцільніші для вираження ідеї мистецького твору.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Методи перспективної побудови тривимірних об'єктів

Тема 1. Інструментарій перспективної побудови. Термінологія.

Тема 2. Фронтальна і кутова перспектива. Побудова найпростіших геометричних фігур у масштабі.

Тема 3. Метод архітектора.

Тема 4. Класична перспектива з фронтальним положенням об'єктів.

Тема 5. Класична перспектива з кутовим положенням об'єктів. Вертикальна шкала.

Модуль 2. Методика побудови дзеркальних відображень

Тема 6. Методи побудови відображень у воді (горизонтальному дзеркалі).

Тема 7. Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з фронтальним положенням об'єктів.

Тема 8. Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з кутовим положенням об'єктів.

Модуль 3. Методика побудови тіней на перспективних зображеннях тривимірних об'єктів.

Тема 9. Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце у нейтральній площині).

Тема 10. Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце попереду і позаду глядача).

Тема 11. Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з фронтальним положенням об'єктів.

Тема 12. Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з кутовим положенням об'єктів.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Методи перспективної побудови тривимірних об'єктів												
Тема 1. Інструментарій перспективної побудови. Термінологія.	2	2		0		0				0		0
Тема 2. Фронтальна і кутова перспектива. Побудова найпростіших геометричних фігур у масштабі.	6	0		2		4						
Тема 3. Метод архітектора	8	2		2		4						
Тема 4. Класична перспектива з фронтальним положенням об'єктів	6	1		2		3						
Тема 5. Класична перспектива з кутовим положенням об'єктів. Вертикальна шкала	8	1		2		5						

Усього годин (модуль 1)	30	6		8		16						
Модуль 2. Методика побудови дзеркальних відображень												
Тема 7. Методи побудови відображень у воді	10	1		2		7						
Тема 8. Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з фронтальним положенням об'єктів	10	1		2		7						
Тема 9. Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з кутовим положенням об'єктів	10	0		2		8						
Разом за модулем 2	30	2		6		22						
Модуль 3. Методика побудови тіней на перспективних зображеннях тривимірних об'єктів												
Тема 10. Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце у нейтральній площині).	5	1		1		3						
Тема 11. Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце попереду і позаду глядача).	7	1		1		5						

Тема 12. Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з фронтальним положенням об'єктів	9	0		2		7						
Тема 13. Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з кутовим положенням об'єктів	9	0		2		7						
Усього годин (модуль 3)	30	2		6		22						
Усього годин	90	10		20		60						

ІНДЗ *за наявності - - - - - Усього годин

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навчання	Кількість годин заочна форма навчання
1	Фронтальна і кутова перспектива. Побудова найпростіших геометричних фігур у масштабі	2	
2	Метод архітектора	2	
3	Класична перспектива з фронтальним положенням об'єктів	2	
4	Класична перспектива з кутовим положенням об'єктів. Вертикальна шкала	2	
5	Методи побудови відображень у воді	2	
6	Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з фронтальним положенням об'єктів	2	
7	Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з кутовим положенням об'єктів	2	

8	Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце у нейтральній площині).	1	
9	Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце попереду і позаду глядача).	1	
10	Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з фронтальним положенням об'єктів	2	
11	Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з кутовим положенням об'єктів	2	
	Разом	20	

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навчання	Кількість годин заочна форма навчання
1	Фронтальна і кутова перспектива. Побудова найпростіших геометричних фігур у масштабі.	4	
2	Метод архітектора	4	
3	Класична перспектива з фронтальним положенням об'єктів	3	
4	Класична перспектива з кутовим положенням об'єктів. Вертикальна шкала	5	
5	Методи побудови відображень у воді	7	
6	Методи побудови відображень у вертикальному	7	

	дзеркалі з фронтальним положенням об'єктів		
7	Методи побудови відображень у вертикальному дзеркалі з кутовим положенням об'єктів	8	
8	Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце у нейтральній площині)	3	
9	Побудова тіней від сонячного освітлення (сонце попереду і позаду глядача)	5	
10	Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з фронтальним положенням об'єктів	7	
11	Побудова тіней від точкового освітлення в інтер'єрі з кутовим положенням об'єктів	7	
	Разом	60	

11. Методи навчання.

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

12. Методи оцінювання.

МО1 – екзамени;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

13. Засоби діагностики результатів навчання

-презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу. Критерії оцінювання результатів навчання:

Суми балів за 100-бальною	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
---------------------------	---------------	----------------------	---------------------	-----------------------	-------------------------------

шкало ю					(залік)
90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	зараховано
82-89	В	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано
74-81	С	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати,	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано

			<p>систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок</p>		
64-73	D	задовільно	<p>здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, задовільно виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих</p>	Середній (репродуктивний)	зараховано
60-63	E	задовільно	<p>здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному</p>	Середній (репродуктивний)	зараховано

			рівні		
35-59	FX	незадові льно з можливі стю повторн ого складан ня семестр ового контрол ю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно- продуктивний)	не зарахова но
1-34	F	незадові льно з обов'язк овим повторн им вивченн ям дисципл іни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно- продуктивний)	не зарахова но

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ (за наявності) та оцінка за екзамен.

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1.	Сума
-----------	------

Лабораторна та самостійна робота (перегляд)				
T2 (лаб.1, сам. 1)	T3 (лаб.2, сам. 2)	T4 (лаб.3, сам. 3)	T5 (лаб. 4, сам.4)	30
3	9	9	9	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Практична та самостійна робота (перегляд)						іспит	Сума
Модуль 2.			Модуль 3.				
T6 (лаб. 5, сам.5)	T7 (лаб.6)	T8 (лаб.7)	T9 (лаб. 8, сам.8)	T10 (лаб.9, сам. 9)	T11 (лаб. 10, сам. 10)	Всі теми	100
5	5	5	5	5	5	40	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

16. Методичне забезпечення

1. Лелик Я.Р. Тарасюк І.І. Дизайн. Основи лінійної перспективи : навчально-методичний посібник для студентів, що навчаються за спеціальністю 023 - «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» денної та заочної форми навчання. Луцьк : ПП ВМА «Терен», 2019. 44 с.
2. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни **ПЕРСПЕКТИВА** для здобувачів вищої освіти за спеціальністю / освітньою програмою 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) Крайлюк Л. В.; Рівне : РДГУ, 2023. 18 с.
3. Візуальні матеріали.

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Гордєєва Є. П. Перспектива. Методи побудови / Є. П.Гордєєва, Я. Р. Лелик. Луцьк: «Волинська обласна друкарня», 2001. 158 с.
2. Гордєєва Є. П. Перспектива. Збірник завдань / Є. П.Гордєєва, Я. Р. Лелик. Луцьк: «Волинська обласна друкарня», 2003. 185 с.
3. Жирнов А.Д., Куш М.В. Перспектива: навч. посіб. К. : НАКККіМ, 2011, 103 с., іл.

4. Ковальов Ю.А. Нарисна геометрія. Перспектива та тіні: навч. посіб. / Ю.А. Ковальов, С.А. Плешко, С.І. Прасол. К.: КНУТД, 2017. 344 с.
5. Куц М.В. Тіні та перспектива /М.В. Куц. К.: КНУТД, 2002. – 86 с.
6. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
7. Пономарьов А.М. Перспектива: навч. посіб. /А.М. Пономарьов. – К.: КНУТД, 2001. – 58 с.
8. Перспектива: навч. посіб. / Чепелюк О.В., Артеменко М.П., Драгомерецька Т. В. Київ: Олді+, 2023. 106 с., іл.
9. Прасол С. І. Перспектива та тіні: навч. посіб. / С. І. Прасол, Р. В. Хиневич. Київ: КНУТД, 2020. 88 с.
10. Синьупова Н. Композиція: Тотальний контроль / Наталія Синьупова; з рос. перекл. Роза Туманова. Київ : ArtHuss, 2019. 240 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Бовкун С.А. Лінійна перспектива [Електронний ресурс] : навч. посіб / С. А. Бовкун. – Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2017.